Quick guide til GenAI

HVAD ER GENERATIV AI (GENAI)?

- GPT (Generative Pre-trained Transformer) fx ChatGPT, Copilot: En Large Language Model (LLM), der bruges til at generere naturligt sprog.
- GenAI (Generative AI) bryder tekst op og samler igen baseret på sandsynlighed og algoritmer, herunder mønstergenkendelse.
- GenAI er ikke en søgemaskine og derfor anderledes end søgemaskiner som Google.

GENAI SOM VÆRKTØJ

GenAI kan f.eks bruges til:

- Studiepartner: Brainstorming, inspiration, strukturering, metodevalg
- Programmering: Python, R, Excel osv.
- Søgeassistent: Synonymer, ideer/inspiration
- Skriveassistent: Korrekturlæsning, omskrivning, oversættelse
- Analyse og opsummering af akademiske tekster eller datasæt
- Undervisning & læring: Forklaring af komplekse begreber og koncepter

Husk at forholde dig kritisk og reflekterende til både dit anvendelsesformål, din metode og dit resultat.

GENAI SOM KILDE

Som udgangspunkt er GenAI ikke en kilde (men se universitetes retningslinier).

- GenAI kan ses som en samtalepartner; man kan have dialog med den og diskutere ting, men man kan ikke henvise til dens ”udtalelser” – på samme måde som man ikke kan henvise til en samtale med sin nabo om et givent emne.
- Da GenAI er en skriftlig samtalepartner, kan det være fristende at kopiere dens svar. Dette må man dog heller ikke. Man må aldrig bruge andres skriveri som sit eget.

STRYKER OG SVAGHEDER VED GENAI

Styrker:

- God til idégenerering og sparring
- Kan omskrive tekst
- Kan oversætte tekst
- Kan svare på generelle spørgsmål om velkendte emner

Svagheder:

- Leder efter et sandsynligt svar
- Ustabil kilde
- Har begrænset adgang til information
- Information er ikke nødvendigvis opdateret
- Mangler forståelse for kontekst

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Marts 2025

Quick guide til AI til litteratursøgning

GENAI (CHATGPT, COPILOT...) TIL LITTERATURSØGNING

- Kan bruges til inspiration til keywords, synonymer o.l.
- Kan bruges til forslag til og feedback på søgestrenge (kræver dybere kendskab til søgeteknikker)

AI I AKADEMISKE DATADASER

Eksempler på AI værktøjer til litteratursøgning:

- Elicit
- Research rabbit
- Consensus
- KB's Research assistant
- Inciteful
- Connected papers
- Undermind
- Open Evidence

AI værktøjerne henter data fra Discovery Tools (fx Dimensions.ai, Open Alex, Lens.org)
Data fra Discovery Tools kommer fra akademiske miljøer eller leverandører.

Overvejelser/opmærksomhedspunkter:

- Datagrundlag – hvad skal man være opmærksom på?
  - Hvor søges der? Kun bibliografiske poster eller fuld tekst eller en blanding?
  - Hvad søges der i / hvor kommer data fra?
  - Hvilket tidsinterval? Dækker den det nyeste? Hvor ofte hentes nyt materiale?
  - Hvilke(t) fagområde(r) dækkes? - Fremgår det som valgmulighed?
- Forskel på søgning med GenAI og søgning med boolske operatorer
- Precision/recall forsvinder
- Afhængig af "kvaliteten af prompts"
- Tab af egen relevansvurdering og dermed kildekritik
- Opmærksomhed på etik, GDPR og ophavsret

Fordele:

- Henviser til kilder (kilder skal dog tjekkes)
- Er hurtig og effektiv
- Inspiration til videresøgning eller supplerende litteratur
- Hurtigt overblik over emnet/trends/tværfaglighed
- Søgning i naturligt sprog

Ulemper:

- Ikke reproducerbar
- Begrænset datadækning
- Domæneviden er meget vigtig
- Bias i algoritmer
- Ikke transparens
- Betaling/abonnement

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Marts 2025

Quick guide til prompting

GODE PROMPTS TIL KORREKTURLÆSNING

Eksempel på prompt til korrektur:

Du er ekspert i korrekturlæsning. Læs korrektur (dvs. ret grammatiske fejl og lav sprogforbedringer) på nedenstående tekst ved at følge disse instruktioner:
1. Marker fejl i teksten med fed skrift.
2. Tilføj nummererede fodnoter, hvor hver rettelse forklares.
3. Skriv til sidst et resume over sproglige rettelser.
Tekst: "Indsæt tekst"

Eksempel på prompt til sprogforbedring:

Jeg har skrevet denne tekst. Kan du hjælpe med at forbedre sproget og samtidig forklare hver ændring, du foreslår tydeligt i punktform, så jeg forstår, hvordan og hvorfor ændringerne vil forbedre tekstens klarhed og tone?
Tekst: "Indsæt tekst"

GODE PROMPTS TIL LITTERATURSØGNING

Eksempel på prompt:

Jeg er ekspert i <FAGOMRÅDE> og forbereder mig på at skrive en artikel om <DETALJERET EMNE>. Jeg skal gennemføre en systematisk litteratursøgning ved hjælp af en blok-søgestrategi. Lav en liste med relevante søgeord om emnet. Del søgeordene op i blokke for hvert aspekt af mit emne. Inkluder forslag til alternative søgeord for at undgå bias.

Eksempel på prompt:

Opret søgestrenge ved hjælp af boolske operatorer, frase-søgning og andre søgeteknikker. Forklar hvordan du har anvendt de forskellige teknikker.

GODE PROMPTS TIL FEEDBACK

Eksempler på prompts:

Giv feedback og kritik på denne søgestreng. Ret eventuelle fejl. Tag dig tid. <INDSÆT SØGESTRING>

Er denne søgestreng sandsynligvis i stand til at hente relevant information om <EMNE>? Dette er min søgestreng: <INDSÆT SØGESTRENG>

Er der nogen potentielle forbedringer eller justeringer, jeg kan lave på denne søgestreng for at øge dens effektivitet/undgå bias/osv.? Dette er min søgestreng: <INDSÆT SØGESTRENG>

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Marts 2025